

Regionstyrelsen

Granskning av årsredovisningen 2019

Resultaten för år 2019 var svaga. Verksamheterna redovisade stora underskott och endast ett av fullmäktiges sex övergripande mål var helt uppfyllt. Största underskotten hade regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Trots åtgärdsplaner och tillskott på ca 200 miljoner kronor i form av extra pengar från staten hade styrelsen och nämnden underskott med ca -480 miljoner kronor.

Vi anser att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder för att klara sina uppdrag. Av årsredovisningen framgick inte varför vidtagna åtgärder inte var tillräckliga. Det framgick inte heller vilka åtgärder som skulle krävas för att styrelsen och nämnden skulle klara sina uppdrag. I en bilaga till detta missiv lämnar vi rekommendationer till regionstyrelsen.

Vid revisorernas överläggning den 17 april 2020 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser i detta missiv. Missiv och underliggande rapporter (Gr 13/2019 och Gr 14/2019) lämnar revisorerna för yttrande till regionstyrelsen. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 11 september 2020.

För regionens revisorer

Edward Riedl
Ordförande**Bert Öhlund**
Vice ordförande**Bilaga**
Revisorernas rekommendationer

Revisorernas rekommendationer

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.

Instruktioner för yttrande

Nedan bifogas ett formulär som ska användas då regionstyrelsen svarar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen. Tanken är att det ska vara enkelt för revisorerna att utläsa vilka åtgärder regionstyrelsen vidtagit eller planerar att vidta.

Tänk på detta när ni svarar:

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivningar hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om nämnden inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Malin Hedlund
Revisionskontoret
090-785 73 70
malin.k.hedlund@regionvasterbotten.se

Svarsformulär

Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Gör i årsredovisningen en utvärdering om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	BERT ÖHLUND
Titel, Organisation	Vice ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 13:36:38 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_09dc9ab382d71655ae7c82f6cf87e6d1ae

Namn	EDWARD RIEDL
Titel, Organisation	Ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 15:40:38 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_055225a0b04b3fda38301e36c3a14b3caf

Certifierad av ProSale Signing
Accepterad av alla undertecknare
2020-04-20 15:40:44 +02:00
Ref: 866732
www.comfact.com

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Granskning av årsbokslut år 2019 – finansiell del

Region Västerbotten

Granskning av årsbokslut 2019-12-31

- Finansiell del

Genomförd på uppdrag av revisorerna

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Syfte och revisionsfrågor	4
2.3	Avgränsning och ansvar	4
2.4	Revisionskriterier	4
2.5	Genomförande	5
3	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER	6
3.1	Bokslutsprocessen	6
3.2	Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer	7
3.3	Resultaträkningen	8
3.4	Balansräkningen	12
3.5	Regionens sammanställda redovisning	13
3.6	Bedömning	13
4	UPPFÖLJNING AV MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	15
4.1	Finansiella mål	15
4.2	Balanskravet	16
4.3	Bedömning	16

1 Sammanfattning och bedömning

På uppdrag av revisionerna i Region Västerbotten har EY granskat Region Västerbottens årsbokslut och regionstyrelsens samlade årsredovisning per 2019-12-31. Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionssed. Vi bedömer att:

- Fullmäktige har fastställt tre finansiella mål. Regionstyrelsen bedömer att samtliga mål är uppnådda. Vi delar regionstyrelsens bedömning.
- Regionen redovisar underskott för verksamheterna¹ som uppgår till -329 mkr. Finansiella överskott om 554 mkr medför att det totala resultatet är positivt, 225 mkr. De finansiella intäkterna beror på externa faktorer såsom värdeutveckling på aktiemarknad och ränteläge. Eftersom värdepapper fr o m 2019 ska värderas till marknadsvärde innebär det att en värdeförändring direkt påverkar regionens resultat.

För att nå långsiktig stabilitet, klara nödvändiga investeringar och framtida pensionsutbetalningar behövs ett överskott i verksamheten. Överskottet ska också kunna användas för att utjämna konjunktursvängningar och bibehålla en fungerande verksamhet.
- Balanskravsresultatet uppgår till -333 mkr och därmed är det inte uppnått för 2019.
- Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden har upprättat åtgärdsplaner. Åtgärdsplanerna som fastställdes inför 2019 har inte gett avsedd effekt. Omfattningen på planerna har inte varit tillräcklig för att nå budget i balans. Endast 36% av de planerade kostnadsbesparingarna har uppnåtts inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Regionstyrelsen har uppnått sin åtgärdsplan.
- Vi bedömer att regionstyrelsens samlade årsredovisning för Region Västerbotten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Ett antal noteringar kvarstår sedan tidigare granskningar, nämligen:

- Tidplanen för årsredovisningen är för snäv utifrån regionens mötesplan. Som vi tidigare påpekat bör processen för delårsrapporter/årsredovisning stramas upp och tidigare läggas i sina respektive beståndsdelar för att möta beslutade tidsramar.
- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton har varierande kvalitet, bland annat för interimsposter som avser projekt. Vi ser en förbättring i underlagen jämfört med tidigare år men regionstyrelsen behöver införa kontroller som säkerställer kvaliteten för samtliga bilagor till kommande bokslut.
- Vi har i tidigare rapporter påtalat att det är viktigt att hälso- och sjukvårdsnämnden ser över hur regelverket för läkares jourkompensation tillämpas. I underlaget för journalskulden per 2019-12-31 finns ett tiotal läkare med mycket höga journalskulder. De stockprovskontroller vi gjort visar att gällande regelverk inte följs. Hälso- och sjukvårdsdirektören har heller inte beviljat undantag för dessa tio personer.

¹ Verksamhetens resultat i resultaträkningen

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Revisorerna ska, enligt kommunallagen, årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamåls- enligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

EY har genomfört denna granskning på uppdrag av revisorerna i Region Västerbotten. Granskningen avser Region Västerbottens (regionens) årsbokslut och årsredovisning per 2019-12-31. Under året har vi dessutom granskat delårsbokslutet per 2019-08-31. Denna granskning har av- rapporterats till revisorerna i revisionsrapport daterad den 25 oktober 2019.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om:

- årsredovisningen för regionen är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed samt om räkenskaperna är rättvisande
- resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

1. Är räkenskaperna för Region Västerbotten rättvisande?
2. Är årsredovisningen upprättad i enlighet med den nya lagens krav, rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR) och har god redovisningssed tillämpats?
3. Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

2.3 Avgränsning och ansvar

Granskningen omfattar samtliga styrelser och nämnder inom regionen och den sammanställda redovisningen.

Regionstyrelsen har ansvaret för upprättande av årsredovisningen och för att regionen har rättvisande räkenskaper.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen har skett i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglementet samt god revisionssed i kommunal verksamhet.

SKYREVs (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorers) utkast till Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och regioner har tillämpats vid granskningen. De rekommendationer och utkast till rekommendationer som SKYREV gett ut har varit vägledande.

Vi har granskat finansiell information som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Övriga delar i förvaltningsberättelsen läser vi för att bedöma om beskrivningarna är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Regionstyrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och årsredovisningen regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings (RKRs) rekommendationer
- Kommunallagen kapitel 9 11 och 12.
- Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- God redovisningssed

2.5 Genomförande

Vår granskningsinsats har baserats på den separata risk- och väsentlighetsanalys som vi utfört för att identifiera väsentliga poster i balans- och resultaträkningen som är komplexa eller på annat sätt innefattar stor risk. Vi har framförallt granskat periodiseringar, materiella poster och formell riktighet.

Vi har granskat resultaträkningen genom s.k. analytisk granskning. Det innebär att utfallet för verksamhetsåret har jämförts med såväl budget som tidigare års utfall.

Vi har genomfört substansgranskning av väsentliga balansposter med utgångspunkt i tidigare erfarenheter och riskanalysen. Vi utgår från upprättade balanskontoutredningar med underlag. Vi har kontrollerat att samtliga balanskonton är avstämda och verifierade med underlag som styrker existens och värdering. Granskningens omfattning för respektive konto är beroende av vilken risknivå som kontot utgör.

Siffermaterialet i årsredovisningen har kontrollerats mot regionens huvudbok och den sammanställda redovisningen. Därutöver har vi granskat att årsredovisningen innehåller den information som krävs enligt gällande lagtexter och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Av rapporten framgår väsentliga iakttagelser och våra sammanfattande bedömningar.

Rapporten har kommunicerats med regionens ekonomidirektör och redovisningschef.

3 Rättvisande räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning är att ekonomistaben har kompetent personal för att genomföra den ekonomiska rapporteringen. Regionen har en utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Dokumentation och kvaliteten i bokslutet håller över lag en tillfredsställande nivå.

Våra framförda synpunkter och rekommendationer i tidigare rapporter är oförändrade och regionstyrelsen bör prioritera att åtgärda dessa, nämligen:

- Tidplanen för mötesagendan där årsredovisningen behandlas behöver förbättras. Mötesagendan är fortfarande alltför snäv. I februari 2019 fick vi ett första utkast till årsredovisning, som denna rapport baseras på. Då hade inte årsredovisningen antagits av vare sig regionstyrelsens arbetsutskott eller regionstyrelsen. Vi baserar även granskningen på de årsrapporter som styrelser och nämnder upprättat. Årsrapporterna fanns tillgängliga följande datum 19 februari (HSN), 21 februari (RUN), 20 mars (regionstyrelsen).

Den 31 mars fick vi del av det förslag till årsredovisning som skickas till regionstyrelsen. De slutsatser som vi för fram i revisionsrapporten ska utgå från den årsredovisning som lämnas till Regionfullmäktige för beslut. Det är därför viktigt att det finns tid att utföra granskningen på den slutliga versionen av årsredovisningen. Detta var inte möjligt för årsredovisningen 2019.

Regionstyrelsen beslutar om sin årsredovisning vid sitt möte den 7 april. Detta innebär att revisorerna formellt får styrelsens antagna årsredovisning tidigast den 8 april; fem arbetsdagar innan de ska lämna sin revisionsberättelse. Revisionsberättelsen ska i sin tur lämnas till fullmäktige inom i kommunallagen föreskriven tid. Fullmäktige sammanträder den 28 april 2020.

Såsom vi påtalat flertalet gånger behöver mötesplaneringen kring bokslutstidpunkten ses över.

- I vår granskning av den årsredovisning som erhöles den 31 mars har vi noterat att årsredovisningens delar² inte tydligt följer kravet på överskådlighet som LKBR ställer. Främst gäller det att resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter och redovisningsprinciper, driftsredovisning och investeringsredovisning ingår i förvaltningsberättelsen.
- Vi har i tidigare rapporter påtalat att det är viktigt att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt tillämpningen av regelverket för läkares jourkompensation. Jourskulden har ökat med ca 25 mkr jämfört med 2018-12-31. I underlaget för journalskulden per 2019-12-31 finns ett tiotal läkare med mycket höga journalskulder. Under 2018 har regler för hur

² Enligt LKBR är årsredovisningens delar en resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftsredovisning, investeringsredovisning och en förvaltningsberättelse. Dessa redovisas separat. Ett krav finns också på överskådlighet, vilket gör att det är lämpligt att återfinna dessa i innehållsförteckningen som separata delar och att de även framgår i sidhuvudet på årsredovisningen.

mycket jour som maximalt får sparas antagits av regiondirektören (gäller från 1 juli 2018). Enligt gällande regelverk kan hälso- och sjukvårdsdirektören bevilja undantag.

Vi har gjort en översiktlig granskning och stickprov för läkare med hög jourskuld för att se om regelverket efterlevs för sparad jour. Urvalet omfattar de tio personer som har högst jourskuld på balansdagen. För samtliga överstiger sparad jour den gräns som finns angiven i regelverket. Enligt uppgift från förhandlingschefen har hälso- och sjukvårdsdirektören inte beviljat undantag för dessa tio personer. Regelverket för sparad jour har inte efterlevts.

- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton har varierande kvalitet, bland annat för interimsposter som avser projekt. Vi kan se en förbättring i underlagen jämfört med tidigare år, men regionstyrelsen behöver införa kontroller som säkerställer kvaliteten för samtliga bilagor, till kommande bokslut. Det ska tydligt framgå på vilka grunder posterna har bokförts som interimsposter. Då ökar möjligheten att likartade bedömningar görs i varje delårs- och årsbokslut.

Underlag för interimsposter kan exempelvis kompletteras så att det är uppdelat per projekt med:

- en kolumn med totalt bidragsbelopp för bidragsgivaren
- en kolumn med nerlagda kostnader i projektet
- en kolumn för utgående balans vid bokslutsdagen
- uppgift för varje post om det finns återbetalningsskyldighet kopplad till bidraget (samt underlag) och vilken bedömning som har gjorts av förväntad förbrukning av intäkter

Bidragsbeslut bör finnas med bland underlagen för varje projekt. Det bör kontrolleras att redovisat belopp stämmer mot det totala bidragsbeloppet innan materialet lämnas till revisionen.

Resultatet av granskningen av resultat- och balansräkningen kommenteras i avsnitt 3.3 och 3.4 nedan.

3.2 Förändrade redovisningsprinciper och efterföljsamhet av riktlinjer

Från och med 1 januari 2019 ska en ny lag om kommunal bokföring och redovisning tillämpas. I och med att tidigare normering i stora drag har blivit lag, innebär införandet en skärpning av redovisningslagstiftningen. Nya rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning har trätt i kraft under 2019. Det innebär förändringar i redovisningsprinciper och utformning av de finansiella rapporterna för 2019. Vissa förändringar har väsentlig påverkan på regionens redovisning.

I granskningen av delårsrapporten per 2019-08-31 har vi redovisat hur regionen har anpassat sin redovisning till de nya reglerna. Vi bedömer att nödvändiga anpassningar har gjorts.

3.3 Resultaträkningen

3.3.1 Översiktlig sammanställning av resultat, budget- och prognosavvikelse

Belopp i Mkr	Resultat helår 2019	Budget helår 2019	Budget- avvikelse helår 2019	Prognos helår 2019 (delårs- rapport augusti)	Pro- gnos- avvi- kelse helår 2019	Resultat helår 2018
Verksamhetens intäkter	3 311	3 331	-20			2 670
Verksamhetens kostnader	-11 931	-11 468	-463			-11 067
Avskrivningar, plan			0			
Verksamhetens nettokostnader	-8 620	-8 137	-483	-8 687	67	-8 397
Skatteintäkter	6 599	6 594	5	6 583	16	6 409
Generella statsbidrag och utjämning	1 692	1 701	-9	1 687	5	1 644
Summa skatteintäkter och statsbi- drag	8 291	8 295	-4	8 270	21	8 053
Verksamhetens resultat	-329	158	-487	-417	88	-343
Finansnetto	554	-77	631	342	212	378
Årets resultat	225	81	144	-75	300	35

3.3.2 Kommentar till 2019 års resultat

Årets resultat uppgår till 225 mkr, vilket överstiger det budgeterade resultatet för året med 144 mkr. Det fördelas enligt följande (belopp inom parentes avser föregående år):

▶ Verksamhetens nettokostnad	-483 mkr	(-496 mkr)
▶ Skatter och statsbidrag	- 4 mkr	(-39 mkr)
▶ Finansnetto	<u>631 mkr</u>	<u>(434 mkr)</u>
Nettoavvikelse	144 mkr	(-10 mkr)

Budgetavvikelsen avseende verksamhetens nettokostnad uppgår till -483 mnkr och kommenteras närmare i avsnitt 3.3.5.

Verksamhetens nettokostnad har ökat med 223 mkr (2,6%) mot föregående år. Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 238 mkr (3,0%) jämfört med föregående år. Den ökande nettokostnaden har kunnat finansieras genom ökade skatteintäkter och statsbidrag.

Finansnettot är 631 mkr högre än budget. Finansiella instrument ska fr o m 2019 värderas till marknadsvärde. Det innebär att hela den orealiserade värdeförändringen ingår i årets resultat. För 2019 innebär det en resultateffekt på totalt till 703 mkr. Resultateffekten består av orealiserade vinster 524 mkr, realiserade vinster 145 mkr och återföring av nedskrivning 34 mkr. De finansiella posterna är i hög grad beroende av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Resultatet beror på hur stor del av värdeförändringarna som realiseras genom avyttring av värdepapper och hur marknadsvärdena för finansiella placeringar utvecklas. Även orealiserade vinster och förluster påverkar resultatet.

Det positiva finansnettot gör att regionen totalt redovisar ett positivt resultat.

3.3.3 Kommentar avseende träffsäkerhet i prognos

År	Årets resultat			Verksamhetens nettokostnad		
	Utfall	Prognos i delårsrapport	Avvikelse	Utfall	Prognos i delårsrapport	Avvikelse
2019	225	-75	300	-8 620	-8 687	67
2018	35	134	-99	-8 397	-8 281	-116
2017	145	10	135	-7 954	-7 913	-41
2016	97	-42	139	-7 440	-7 398	-42
2015	8	-55	63	-7 195	-7 178	-17
2014	176	225	-49	-6 845	-6 801	-44
2013	-215	-124	-91	-6 485	-6 413	-72

Under de senaste sex åren har väsentliga skillnader funnits mellan det prognosticerade helårsresultatet i delårsrapporten och det slutliga utfallet som ovanstående tabell visar. För 2019 är det, till skillnad mot tidigare år, positiva avvikelser både i resultat (300 mnkr), och i verksamhetens nettokostnad (67 mnkr).

Baserat på upprättat delårsbokslut, efter årets första åtta månader, prognostiserades för helåret 2019 ett negativt resultat om -75 mkr. Den slutliga avvikelsen mellan resultat i prognosen och verkligt utfall uppgår till 300 mkr.

Avvikelsen om 300 mkr beror på 67 mnkr lägre nettokostnader än vad som förväntades i prognosen per 31 augusti. Det finansiella nettot blev 212 mkr högre än i prognosen.

3.3.4 Vår granskning av resultaträkningen

Förutom en analytisk granskning av intäktss- och kostnadsslagen i resultaträkningen har vi stämt av regionens finansiering visavi staten. Vi har tagit del av årsrapporter för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionala utvecklingsnämnden för att kunna göra en djupare analys av avvikelser mot budget och tidigare år.

Vi har inte identifierat några väsentliga avvikelser från hur regionens resultat har redovisats i årsredovisningen.

Granskningen av den sammanställda resultaträkningen för koncernen kommenteras inte här eftersom vi inte har gjort några väsentliga iakttagelser kring årets utfall.

3.3.5 Verksamhetens nettokostnad

Styrelsens och nämndernas nettokostnad (mkr)	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse	Avvikelse i %
Regionstyrelsen	-3 013	-2 912	-101	-3%
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-5 280	-4 900	-380	-8%
Regionala utvecklingsnämnden	-305	-302	-4	-1%
Folkhögskolestyrelsen	-10	-10	0	0%
Patientnämnden	-5	-5	1	10%
Revisionen	-7	-8	1	9%
Summa verksamhetens nettokostnad	-8 620	-8 137	-483	6%

Verksamheternas uppdrag har förändrats jämfört med föregående år, vilket försvårar jämförelser mellan åren.

Regiondirektören har tagit fram ett förslag på kostnadsreduceringar på 565 mkr för åren 2020-2022. Planen för 2019 omfattade åtgärder motsvarande 110 mkr och uppnådd effekt uppgår till 64 mkr.

Nedan kommenteras nämnderna med högst nettokostnad:

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen visar en negativ budgetavvikelse på -101 mkr som fördelar sig enligt följande:

(mkr)	Utfall	Budget	Avvikelse
Regionövergripande verksamhet	-722	-712	-10
Primärvård beställare	-1 320	-1 299	-20
Tandvård beställare	-168	-165	-3
Digitalisering och medicinsk teknik	-351	-345	-6
Service	-452	-390	-62
Total budgetavvikelse	-3 013	-2 911	-101

Inom den regionövergripande verksamheten handlar underskottet främst om högre pensionskostnader och avskrivningar än budgeterat.

Primärvårdens underskott beror på merkostnader för hyrläkare samt vård av avgiftsbefriade patientgrupper som inte budgeterats i tillräcklig omfattning.

Inom verksamhetsområde Service är förklaringen till underskottet höga fastighetskostnader, t.ex. för hyra av lokaler och paviljonger, akut fastighetsunderhåll och driftskostnader.

Regionstyrelsens personalkostnader är 56 mkr högre än budget men något lägre än föregående år. Avskrivningarna överstiger budget med 30 mkr. Fastighetskostnaderna är 61 mkr högre än budget.

Inför 2019 bedömde regionstyrelsen att det fanns behov av åtgärder motsvarande 18 mkr för att nå budget i balans. Regionstyrelsen bedömer att den har uppnått en effekt för året som motsvarar planen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämnden har en negativ budgetavvikelse på -380 mkr.

(mkr)	Utfall	Budget	Avvikelse
Primärvård	-87	0	-87
Tandvård	-25	-1	-24
Sjukhusvård	-4 836	-4 531	-305
Administration och anslag	-331	-368	37
Total budgetavvikelse	-5 280	-4 900	-380

Primärvården har en negativ budgetavvikelse på 87 mkr. Föregående år uppgick den till -70 mkr. Största anledningen är att personalkostnaderna avviker med 64 mkr mot budget. Orsaken är att det är svårt att rekrytera personal, främst läkare. Kostnad för hyrläkare uppgår till 112 mkr, vilket är 13 mkr högre än budget. Kostnaderna för läkemedel överstiger budget med 20 mkr.

Tandvård redovisar ett underskott på -25 mkr. Det beror huvudsakligen, i likhet med tidigare år, på bristen på tandläkare. Det innebär att akuttandvård och tandvård för barn och unga prioriteras före vuxna betalande.

Sjukhusvården redovisar ett underskott på -305 mkr.

Vårdintäkterna överstiger budget med 14 mkr. Intäkterna avser såld regionvård, asylsökande samt utskrivningsklara patienter.

Personalkostnader är 145 mkr högre än budget. Största delen utgörs av kostnader för läkare, 95 mkr. För omkostnadspersonal är underskottet 49 mkr. Läkemedelskostnaderna överstiger budget med 53 mkr. Det är både pris- och volymökningar som är högre än budgeterat. Kostnaden för utomlänsvård överstiger budget med 40 mkr och kostnadsutvecklingen är 16,5%. En

anledning till att denna kostnad ökat är att svårighet att bemanna vårdavdelningar och därmed har antalet vårdplatser minskat.

Administration och anslag redovisar ett överskott mot budget på 37 mkr. Överskottet beror på läkemedelsrabatter samt delar av kömiljarden som inte fördelas ut direkt till verksamheten.

Hälso- och sjukvårdsnämnden fastställde en åtgärdsplan inför 2019 med aktiviteter för att få en ekonomi i balans. I nedanstående tabell framgår omfattningen av planerade åtgärder och genomförda åtgärder.

(mkr)	Utfall	Åtgärdsplan	Avvikelse
Reducering hyrpersonal	17	50	-33
Reducering egna personalkostnader	27	80	-53
Reducering produktionskostnad och övriga kostnader	18	35	-16
Övriga åtgärder	9	33	-23
Total budgetavvikelse	71	198	-127

36% av åtgärderna har genomförts. Om de planerade åtgärderna hade resulterat i planerade effekter hade nämndens underskott uppgått till -253 mkr. Åtgärdsplanen var inte tillräcklig för att uppnå budget i balans.

3.3.6 Sammanfattande kommentarer:

De obalanser i ekonomin som har funnits under tidigare år har fortsatt under 2019. Nettokostnaden avviker väsentligt mot budgeterad nivå, liksom tidigare år.

Åtgärdsplanerna som fastställdes inför 2019 har inte gett avsedd effekt, omfattningen för att nå budget i balans har inte varit tillräcklig. Endast 36% av de planerade kostnadsbesparingarna har uppnåtts inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Den budget som fastställs inför verksamhetsåret, och som ska ligga till grund för den verksamhet och åtgärder som ska vidtas under året blir inte fullt ut styrande då budgetramarna ändras under löpande år.

3.4 Balansräkningen

I den översiktliga granskningen av balansräkningen har vi analyserat stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder. Vi har inte identifierat några väsentliga noteringar om

avvikelser om hur regionen redovisat tillgångar och skulder i delårsrapporten. Vi har substansgranskat³ balansräkningens poster mot underlag med utgångspunkt i upprättad risk- och väsentlighetsanalys. Vi har följt upp underlagen och inte hittat något att anmärka på med undantag av bedömningsposter, exempelvis upplupna intäkter för såld vård.

Vi har inte gjort några noteringar om förbättringsområden i granskningen, för bedömning se avsnitt 3.6 punkt 1.

3.5 Regionens sammanställda redovisning⁴

Region Västerbotten upprättar i årsredovisningen en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där regionen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital. Regionen undantar juridiska personer vars omsättning eller tillgångar understiger två procent av regionens skatteintäkter och generella statsbidrag från den sammanställda redovisningen. Detta följer vad RKR R16 Sammanställd redovisning föreskriver. Detta innebär att Länstrafiken i Västerbotten AB konsolideras i den sammanställda redovisningen, men inget annat av regionens bolag.

När det gäller hantering av förvärv i den sammanställda redovisningen uppkommer en negativ goodwill vid förvärvet av Länstrafiken i Umeå AB. Den negativa goodwillen har redovisats som intäkt i koncernen med 22 mkr. Upplysningar har lämnats bland redovisningsprinciper om hur hantering har gjorts.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Region Västerbotten med koncernföretag per den 31 december 2019.

3.6 Bedömning

- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Vi bedömer att räkenskaperna för Region Västerbotten i allt väsentligt är rättvisande.
- Vår sammanfattande kommentar är att det ekonomiska läget är fortsatt mycket ansträngt trots vidtagna åtgärder. I likhet med tidigare år visar verksamhetens nettokostnad en väsentlig negativ avvikelse mot budget. Det är realiserade och orealiserade vinster på värdepapper som har gett ett positivt nettoresultat för regionen som helhet.
- Ett överskott behövs för att klara framtida investeringsbehov, pensionsutbetalningar, verksamhetsutveckling samt beredskap för vikande konjunktur.

³ Substansgranskning = kontroll mot underlag för att inhämta revisionsbevis om postens innehåll.

⁴ Med sammanställd redovisning menas den koncernredovisning som upprättas för regionen med dotterföretag

- Åtgärdsplaner har upprättats för att komma till rätta med obalanserna men de har inte haft tillräcklig effekt och inte varit tillräckligt omfattande. Kraftfulla och väl förankrade åtgärdsplaner krävs för att regionen ska kunna nå långsiktig ekonomisk stabilitet. Åtgärdsplanerna måste, för att få avsedd effekt, vara realistiska, innehålla tidplaner, ansvariga och vara väl förankrade i verksamheten. Det bör övervägas om det är tillräckligt med åtgärdsplaner eller om mer omfattande förändringar behöver genomföras för att nå ekonomi i balans.

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige ska enligt kommunallagen ställa upp mål för god ekonomisk hushållning i sin budget, både ur ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Regionstyrelsen ska i årsredovisningens förvaltningsberättelse utvärdera om målen har uppnåtts och följts.

Revisorerna ska granska och bedöma måluppfyllelsen. Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål samt verksamhetsmål. I denna granskning följer vi upp de finansiella målen.

4.1 Finansiella mål

Målen för god ekonomisk hushållning för 2019 har fastställts av fullmäktige till tre kvantifierbara finansiella mål, vilka vi återger och kommenterar nedan;

Finansiella mål för 2019	Utfall av mål för 2019 enligt årsredovisningen	Kommentar
Positivt resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag	I årsredovisningen uppgår resultatet till 225 mkr, vilket är 2,7 % av skatter och statsbidrag. Regionstyrelsen anser att målet är uppnått.	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning.
Totala pensionsåtagandet ska vid utgången av 2019 vara finansierat till minst 40 procent	Pensionsåtagandet är finansierat med 48 procent. Regionstyrelsen anser att målet är uppnått.	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning
Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning. Lånefinansiering kan ske av strategiska investeringar under förutsättning att soliditeten enligt den så kallade blandmodellen inte understiger 18 procent eller totala lånebeloppet överstiger 3 000 miljoner kronor.	Reinvesteringar finansieras utan extern upplåning. Soliditeten uppgår till 19,1% och lånebeloppet uppgår till 2 600 mkr. Regionstyrelsen anser att målet är uppnått.	Vi instämmer i regionstyrelsens bedömning.

I årsredovisningen utvärderas måluppfyllelsen av de finansiella mål som fastställts av regionfullmäktige.

Regionstyrelsen har inte gjort någon samlad bedömning av om regionen har en god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.

Vi bedömer sammantaget att utfallet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

4.2 Balanskravet

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, balanskravet, är lagstadgat i kommunallagen. Balanskravet innebär att balans ska råda både vid budgettillfället och när året är slut. Avstämning av balanskravet ska göras såväl i delårsrapporten, med utgångspunkt i det prognostiserade och justerade resultatet för året samt i årsredovisningen.

Av den kommunala redovisningslagen framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om årets balanskravsresultat. Uppstår underskott ska dessa täckas under de kommande tre åren, om inte fullmäktige åberopar synnerliga skäl.

I årsredovisningen finns följande balanskravsutredning:

Årets resultat enligt resultaträkningen	225
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-524
Justering för återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-34
Balanskravsresultat	-333

Regionstyrelsen gör i sin årsredovisning denna avstämning och redovisar ett balanskravsresultat för 2019 om -333 mkr. Det finns inga balanserade underskott från tidigare år att täcka. Balanskravet är inte uppfyllt för 2019. Underskottet ska återställas inom tre år.

4.3 Bedömning

- Fullmäktige har fastställt tre finansiella mål. Samtliga har uppfyllts.
- Vi bedömer sammantaget att utfallet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.
- Balanskravsresultatet upp går till -333 mkr och är därmed inte uppnått för 2019.

Umeå den 17 april 2020

Malin Westerberg Blom
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Helena Patrikson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Granskning av årsbokslut 2019-12-31 - finansiell del, Region Västerbotten

Grundläggande granskning 14/2019

Granskning av redovisad måluppfyllelse i årsredovisning 2019

Foto: Johan Gunnarsson

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Bedömning av ekonomiskt resultat	3
Bedömning av resultat för verksamhetsmål	3
Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	3
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	5
Iakttagelser i 2018 års granskning	5
Syfte och revisionsfrågor	7
Revisionskriterier	7
Metod	7
3. Regler och rutiner för verksamhetsplanering och uppföljning	8
Regionstyrelsens uppföljningsplan	8
Styrdokument i regionens ledningssystem	8
4. Regionstyrelsens årsredovisning till fullmäktige	10
Bedömning av det ekonomiska resultatet	10
Bedömning av resultaten för verksamhetsmål	13
Bedömning av resultaten för uppdrag	14
Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	15
5. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2018	16
6. Sammanfattande bedömningar	18
Svar på revisionsfrågor	18
Rekommendationer	19

1. Sammanfattande analys

Bedömning av ekonomiskt resultat

Det ekonomiska resultatet för år 2019 var inte tillräckligt. Regionen hade visserligen ett överskott med 225 miljoner kronor. En orsak till överskottet var att regionens värdepapper ökade i värde. Räknar man bort dessa värdeökningar hade regionen ett underskott på -333 miljoner kronor. Detta underskott ska återställas inom tre år.

Störst underskott hade regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Trots åtgärdsplaner och tillskott på cirka 200 miljoner kronor i form av extra pengar från staten hade styrelsen och nämnden ett underskott med cirka -480 miljoner kronor. Styrelsens underskott uppgick till -101 miljoner kronor och hälso- och sjukvårdsnämnden hade ett underskott med -380 miljoner kronor. Vi anser att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder för att klara sina budgetar. Av årsredovisningen framgick inte varför vidtagna åtgärder inte var tillräckliga och vilka åtgärder som skulle krävas för att styrelsen och nämnden skulle klara sina budgetar.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Resultaten i förhållande till fullmäktiges verksamhetsmål var inte tillräckliga. Av årsredovisningen framgår att endast ett av fullmäktiges sex verksamhetsmål var helt uppfyllt. Av vår granskning framgår också att några av de övriga nämnderna hade svagt utvecklad uppföljning i sina årsrapporter. Årsredovisningen saknar även uppgifter om vilka åtgärder som skulle krävas för att styrelser och nämnder skulle uppfylla fullmäktiges mål.

Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

Verksamheternas stora ekonomiska underskott och svaga resultat för verksamhetsmålen ligger till grund för vår sammantagna bedömning om att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Årsredovisningen saknar liksom tidigare år en samlad värdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. I årsredovisningen gör regionstyrelsen en avstämning mot de tre finansiella mål som fullmäktige fastställt för år 2019. Styrelsen gör bedömningen att alla tre mål uppnåtts. Vi delar denna bedömning. Trots att de finansiella målen uppnås är dock regionen i ett mycket besvärligt ekonomiskt läge.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.

2. Bakgrund

Regionstyrelsen har ett ansvar att leda och samordna regionens angelägenheter utifrån fullmäktiges regionplan. Med hjälp av årsredovisningen ska styrelsen återskoppla resultatet till fullmäktige.

Revisorerna har i uppdrag att granska verksamhet, kontroll och redovisning samt pröva om verksamheten har bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag. Enligt kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat.

lakttagelser i 2018 års granskning

Bedömningar av det ekonomiska resultatet

Fullmäktige budgeterade inför år 2018 ett överskott med 136 miljoner kronor. Resultatet blev ett överskott med 35 miljoner kronor. Detta innebar en budgetavvikelse med -101 miljoner kronor. En förklaring till överskottet var att omplaceringar i värdepappersportföljen hade resulterat i stora realisationsvinster. Revisorerna bedömde att det ekonomiska resultatet inte var tillräckligt.

Verksamheterna redovisade ett underskott med -496 miljoner kronor. De största underskotten hade landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Styrelsens underskott uppgick till -169 miljoner kronor och nämndens underskott till -329 miljoner kronor. Största budgetavvikelsen fanns inom personalkostnaderna. Revisorerna ansåg att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte vidtog tillräckliga åtgärder för att klara sina budgetar.

Bedömningar av resultat för verksamhetsmål

Granskningen visade att redovisningen av måloppfyllelsen i årsredovisningen för landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt nämnden för funktionshinder och habilitering i allt väsentligt var tillfredsställande. För flera av de övriga nämnderna var redovisningen för översiktlig. Detta innebar att det inte var möjligt att bedöma om deras resultat var tillräckliga.

Regionstyrelsen bedömde sammantaget att resultaten för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt nämnden för funktionshinder och habilitering inte var tillräckliga. Av redovisningen framgick att framförallt hälso- och sjukvårdsnämnden hade svaga resultat för sina verksamhetsmål. Revisorerna delade regionstyrelsens bedömning om att resultaten inte var tillräckliga.

Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

I årsredovisningen bedömde regionstyrelsen att två av fullmäktiges tre finansiella mål hade uppnåtts. Styrelsen bedömde att ett mål inte hade uppnåtts. Revisorerna delade styrelsens bedömning.

Årsredovisningen saknade liksom tidigare år en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. Mot bakgrund av det ekonomiska resultatet, verksamheternas stora underskott och svaga resultat för verksamhetsmål bedömde revisorerna att de redovisade resultaten inte var förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer i 2018 års granskning

Föregående år lämnade revisorerna följande rekommendationer till styrelsen:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Verka för att alla styrelser och nämnder beslutar om mätbara och uppföljningsbara mål.
- Verka för att alla styrelser och nämnder har underlag så att de kan följa upp sina mål.
- Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av måluppfyllelsen i årsredovisningen. Bedömningarna ska kunna verifieras med hjälp av att resultat redovisas i förhållande till mätbara mål. Redovisningen ska göras i relation till fullmäktiges mål.
- Gör bedömningar av i vilken grad samtliga styrelser och nämnder uppfyllt fullmäktiges övergripande mål.
- Utveckla uppföljning av de uppdrag som fullmäktige lämnar till styrelser och nämnder. I styrningen av uppdragen saknas planer med uppföljningsbara mål och aktiviteter. I uppföljningen av uppdragen saknas avstämningar mot uppföljningsbara mål och aktiviteter.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. En förutsättning för en sådan utvärdering är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.
- Säkerställ att det finns skriftliga rutiner för de olika stegen i arbetet med årsredovisningen. Skriftliga rutiner kan bidra till att det blir tydligare för chefer och medarbetare om vem som ska göra vad och hur de olika momenten ska utföras.
- Se över processen för arbetet med årsredovisningen. I ärendeberedningen ska styrelsen se till att väsentlig information inte faller bort. Av styrelsens protokoll måste det tydligt framgå vilken information som ingår i årsredovisningen.

Regionstyrelsens yttrande över 2018 års granskning

I sitt yttrande den 3 september 2019 instämde regionstyrelsen i huvudsak med revisorernas iakttagelser (RS 678-2019). Styrelsen uppgav bland annat att:

- Det pågick ett kontinuerligt arbete med utveckling av mål och redovisning av måluppfyllelse. Antalet mål hade minskat.
- Inför verksamhetsplaneringen år 2019 hade styrelsen arbetat med att förtydliga och konkretisera fullmäktiges riktade uppdrag. Styrelsen uppgav att det framförallt gällde regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.
- En särskild instruktion fanns i de anvisningar som skickats ut inför delårs- och årsrapportering 2019. Instruktionen riktade särskild uppmärksamhet

på hantering av åtgärder inom de områden där mål och uppdrag riskerat att inte nås.

- Det pågick ett arbete att uppdatera rutiner för arbetet med årsredovisningen.
- Styrelsen konstaterade att kriterier behövde tas fram som skulle ligga till grund för en bedömning av god ekonomisk hushållning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen är inriktad mot hur regionstyrelsen i årsredovisningen för år 2019 redogör för styrelser och nämnders resultat i förhållande till fullmäktiges mål. Granskningens syfte är också att göra bedömningar av ekonomiska resultat och om fullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmål uppnås. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelser och nämnder uppnått fullmäktiges övergripande mål?
- Är redovisade resultat förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
- Har regionstyrelsen i årsredovisningen bedömt resultatet för styrelserna och nämnderna i förhållande till fullmäktiges övergripande mål?
- Går det att verifiera regionstyrelsens bedömningar av måluppfyllelsen utifrån redovisningen i årsredovisningen?
- Är fullmäktiges uppdrag till styrelserna och nämnderna genomförda?
- Går det att verifiera regionstyrelsens bedömningar av att uppdragen är genomförda utifrån redovisningen i årsredovisningen?
- Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2018?

EY har på uppdrag av revisorerna granskat om räkenskaperna är rättvisande och om årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god revisionssed. Resultatet av EY:s granskning redovisas i separat rapport (Gr 13/2019).

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 11 § 19, 20 samt kap. 12 § 2
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)
- Fullmäktiges anvisningar

Metod

Granskningen är genomförd utifrån en dokumentationsstudie av regionstyrelsens årsredovisning till regionfullmäktige. Under granskningen har vi stämt av med berörda tjänstepersoner i ekonomistaben. Regiondirektören, ekonomidirektören och berörda tjänstepersoner har getts möjlighet att kvalitetssäkra ett utkast av

rapporten. Arbetet med granskningen har genomförts av Malin Hedlund och Ingrid Lindberg på revisionskontoret.

3. Regler och rutiner för verksamhetsplanering och uppföljning

Regionstyrelsens uppföljningsplan

Den 6 februari 2019 beslutade regionstyrelsen om en uppföljningsplan för styrelser och nämnders delårs- och årsrapporter (RS 63-2019). Av uppföljningsplanen framgick att styrelsernas och nämndernas delårs- och årsrapporter var nödvändiga för att tillgodose behovet av en samlad uppföljning av regionen. Enligt instruktionen skulle varje styrelse och nämnd följa upp och utvärdera den egna verksamheten i förhållande till fullmäktiges övergripande mål.

I uppföljningsplanen hade regionstyrelsen tydliggjort vad styrelsernas och nämndernas årsrapporter för 2019 skulle innehålla:

- Samlad bedömning av verksamhetens resultat
- Viktiga händelser under perioden
- Redovisning och analys av målluppfyllelsen vid årets slut. Vid avvikelser skulle rapporten innehålla kommentarer och vidtagna åtgärder för att nå målen
- Redovisning och analys av ekonomiskt resultat. Vid avvikelser skulle rapporten innehålla kommentarer och vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom kostnadsramen.
- Uppföljning av internkontrollplan.

En mall för årsrapporten tillhandahölls från ekonomistaben. Senast den 21 februari 2020 skulle nämnderna lämna sina rapporter till regionstyrelsen.

Av uppföljningsplanen framgick att ansvaret för uppföljningen i styrelserna och nämnderna följde linjeorganisationen. Det innebar att ansvaret vilade på såväl politiska nämnder som tjänstemannaledning.

Styrdokument i regionens ledningssystem

Utöver regionstyrelsens uppföljningsplan för år 2019 finns tre registrerade dokument i regionens ledningssystem som är av betydelse för arbetet med att bereda årsrapporterna:

Riktlinje för verksamhetsplanering med budget och uppföljning

Dokumentet (nr 230421) är beslutat av tillförordnad ekonomidirektör och giltigt från och med 1 november 2019. Riktlinjen vänder sig till chefer och medarbetare som arbetar med årlig verksamhetsplanering och uppföljning. På översiktlig nivå beskrivs planerings- och uppföljningsprocessen i regionen.

Rutin för beredning av underlag till delårs- och årsredovisning

Dokumentet (nr 268350) är beslutat av tillförordnad ekonomidirektör och giltigt från och med 1 november 2019. Rutinen vänder sig till förvaltningschefer, stabschefer och tjänstepersoner inom staber och berörda verksamheter som

bereder underlag. I dokumentet finns en översiktlig tidplan för arbetet med årsredovisningen. Exempelvis när mallar och instruktioner ska finnas tillgängliga, när texter till årsredovisningen ska upprättas samt när årsredovisningen ska beredas och beslutas.

I dokumentet finns också en beskrivning av ansvar på tjänstepersonsnivå för arbetet med att bereda årsredovisningen:

- Regiondirektören har ett helhetsansvar för kvaliteten i regionstyrelsens rapporter som nämnd och som styrelse. Det innebär bland annat ansvar att besluta om tidplan och disposition samt slutgiltig beredning.
- Förvaltningschef har ett helhetsansvar för kvaliteten i nämndens rapport. Det innebär bland annat ansvar att besluta om tidplan och disposition samt slutgiltig beredning.
- Ekonomidirektör ansvarar bland annat för förvaltning och utveckling av processen för årsredovisningen samt att tidplaner och rutiner följs.
- Enhetschef för planering och uppföljning ansvarar bland annat för det operativa arbetet att ta fram förslag till årsredovisning. Strategier vid enheten leder och samordna det operativa arbetet. Tjänstepersoner som bidrar med underlag till årsredovisningen ansvarar för att texter och material är kvalitetssäkrade och avstämde med ansvarig chef.
- Enhetschef för redovisning och transaktioner ansvarar för kvaliteten i räkenskapsinformationen och för att ta fram förslag på innehåll i den finansiella analysen i årsredovisningen.
- Kommunikationsdirektör ansvarar bland annat för val av leverantör för grafisk formgivning. Tjänsteperson inom kommunikationsstaben ansvarar för slutgiltig språkbearbetning av texter och bildval.
- Tjänsteperson inom ledningsstaben ansvarar för att årsredovisningen direktjusteras och diarieförs.

Tidplan för planerings- och uppföljningsprocessen

Dokumentet (nr 252743) är registrerat i ledningssystemet under år 2017.

Dokumentet utgår från den dåvarande landstingsorganisationen. Dokumentet har uppföljningsdatum under våren 2019. Enligt uppgift från ekonomistaben har dokumentet följts upp, men vid granskningens slutförande ännu inte fastställts och publicerats i ledningssystemet.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen beslutade om en plan och instruktion för uppföljningen år 2019. Uppföljningsplanen tydliggör vad som bör ingå i nämndernas och styrelsernas rapportering till regionstyrelsen. Det är också positivt att styrdokumentet för planering och uppföljning i ledningssystemet har reviderats och uppdaterats utifrån regionens nuvarande organisation.

4. Regionstyrelsens årsredovisning till fullmäktige

Bedömning av det ekonomiska resultatet

Verksamhetens underskott uppvägdes av värdeförändringar

För år 2019 budgeterade fullmäktige ett överskott med 81 miljoner kronor. Resultatet blev ett överskott med 225 miljoner kronor. Det var 144 miljoner kronor bättre än budgeterat och en förbättring med 190 miljoner kronor jämfört med år 2018. Orsaker till överskottet var att regionens värdepapper kraftigt hade ökat i värde och att regionen hade fått extra statliga pengar. I jämförelse med styrelsens prognos i delårsrapporten per augusti 2019 hade resultatet förbättrats med 300 miljoner kronor.

Regionens styrelser och nämnder redovisade ett underskott med -483 miljoner kronor (-496 miljoner kronor föregående år). Underskottet bestod liksom tidigare år till stor del av personalkostnader. Styrelsen förklarade underskottet med att regionens medarbetare hade blivit fler under år 2019. Detta innebar att bemanningsmålen inte hade uppnåtts. Vidare hade kostnader för hyrpersonal ökat jämfört med föregående år trots att planen var att kostnaderna skulle minska. Även kostnader för produktion, fastighet och utomlänsvård hade stora avvikelser.

Verksamhetens kostnadsutveckling var 2,7 procent, vilket var lägre än år 2018 då kostnadsutvecklingen var 5,6 procent. Nettokostnaderna hade bromsats tack vare att regionen hade fått 120 miljoner kronor mer i riktade statsbidrag än förväntat. Dessutom hade regionen fått en förstärkning på 83 miljoner kronor genom regeringens satsning på att korta köer (kömiljarden).

Värdeförändringar ska enligt den nya kommunala bokförings- och redovisningslagen redovisas till verkligt värde. Värdeökningen på regionens placeringar av pensionsmedel uppgick till 703 miljoner kronor. Av den totala värdeökningen uppgick realiserade vinster och återinvesterade utdelningar till 145 miljoner kronor, återföring av nedskrivning till 34 miljoner kronor och orealiserade vinster till 524 miljoner kronor.

Resultaträkning Miljoner kronor	Utfall 2019	Utfall 2018	Kostnadsu- tveckling	Budget- avvikelse	Budget 2019
Verksamhetens nettokostnader	-8 620	-8 397	2,7 %	-483	-8 137
Skatteintäkter	6 599	6 409	3,0 %	5	6 594
Generella statsbidrag	1 692	1 644	2,9 %	-9	1 701
Verksamhetens resultat	-329	-344	2,9 %	-487	158
Finansiella intäkter	705	544		641	64
Finansiella kostnader	-151	-165		-10	-141
Finansnetto	554	379		631	-77
Totalt Region Västerbotten	225	35		144	81

Källa: Årsredovisning 2019

I tabellen sammanfattar vi styrelsens redogörelse för nämndernas ekonomi.

Nämnd	Budgetavvikelse	Styrelsens sammanfattning
Regionstyrelsen	-101 miljoner kronor	De största underskotten fanns inom personalkostnader på -56 miljoner, fastighetskostnader på -61 miljoner och avskrivningskostnader på -30 miljoner. Detta uppvägdes till viss del av överskott inom strategiska satsningar och riktade statsbidrag.
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-380 miljoner kronor	De största underskotten fanns inom personalkostnader på -205 miljoner kronor, produktionskostnader för läkemedel och medicinskt material på -131 miljoner samt utomlänsvård på -46 miljoner. Detta uppvägdes till viss del av överskott för vårdintäkter på 26 miljoner.
Regionala utvecklingsnämnden	-4 miljoner kronor	Underskottet förklaras av en ny politisk organisation med högre samverkanskostnader än budgeterat.
Övriga nämnder	+2 miljoner kronor	Folkhögskolestyrelsen, budget i balans Patientnämnden, + 0,6 miljoner Revisionen + 0,7 miljoner

Källa: Årsredovisning 2019

Regionen måste återställa 333 miljoner kronor inom tre år

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning ska regionen genomföra en balanskravsutredning där resultatet justeras med bland annat orealiserade vinster i värdepapper. Regionen redovisade för år 2019 ett negativt balanskravsresultat på -333 miljoner kronor. Detta underskott ska enligt lagen återställas inom tre år.

Effekten av åtgärder var inte tillräcklig

Inför år 2019 identifierade regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden behov av åtgärder på 215 miljoner kronor. Under våren 2019 ställde sig regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bakom en omställningsplan för att komma tillrätta med det ekonomiska läget 2020–2022 ("Kents plan"). Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade att åtgärder för 110 miljoner kronor skulle genomföras redan under hösten 2019. Totalt uppgick åtgärderna för år 2019 till 325 miljoner kronor.

Enligt årsredovisningen gav åtgärderna en effekt på 153 miljoner kronor. Det motsvarade 47 procent av de planerade åtgärderna. Tabellen på nästa sida visar de effekter av åtgärderna som styrelsen redovisade i årsredovisningen. Vi har inte granskat vilka underlag som låg till grund för redovisningen. Enligt redovisningen hade styrelsens åtgärder hög effekt och hälso- och sjukvårdsnämndens åtgärder låg effekt.

Åtgärder per förvaltning	Årsplan Mnkr	Årseffekt Mnkr	Årseffekt procent
Regionstyrelsens förvaltning			
Åtgärdsplan	17,6	17,6	100 %
Omställningsplan	4,1	3,7	89 %
Totalt regionstyrelsens förvaltning	21,7	21,3	98 %
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen			
Åtgärdsplan	198	71	36 %
Omställningsplan	106	60	57 %
Totalt hälso- och sjukvårdsförvaltningen	304	131	43 %
Summa	325,7	152,3	47 %

Källa: Årsredovisning 2019

Den ekonomiska utvecklingen för de kommande åren ger utmaningar

I årsredovisningen konstaterade regionstyrelsen att det ekonomiska läget var besvärande, inte minst med tanke på de konsekvenser Coronaepidemin medförde.

Styrelsen framhöll vikten av att arbeta bort verksamheternas underskott. Styrelsen angav att avkastningen från regionens värdepapper skulle återinvesteras i pensionsmedelsportföljen och inte kunde användas till att täcka underskott i verksamheten. Enligt styrelsen behövde regionen år 2020 hantera ett strukturellt underskott på -580 miljoner kronor. Prognoser visade att regionen skulle få ökade intäkter på 200 miljoner kronor år 2020 genom kostnadsutjämnningssystemet. Dessutom hade regionen planerat åtgärder för att minska sina kostnader motsvarande 225 miljoner kronor. Med full effekt av åtgärdsplanerna skulle dock 150 miljoner av det strukturella underskottet återstå inför år 2021. Styrelsen såg en risk att regionen inte skulle klara målet om att nå ekonomisk hållbarhet till år 2022.

För att komma till rätta med ekonomin krävdes enligt styrelsen både att åtgärdsplanerna genomfördes med planerad effekt och att kostnadsutvecklingen följde skatteintäkternas utveckling. Styrelsen såg att det fanns risker i styrningen av ekonomin. Bland annat visade prognoser att skatteintäkterna inte skulle öka i samma takt kommande år som de gjort de senaste åren. Detta innebar enligt styrelsen att regionens budgetpolitik behövde bli stramare.

Styrelsen bedömde att följande faktorer var viktiga i arbetet med att uppnå en hållbar ekonomi:

- Anställningsrestriktivitet.
- Produktions- och kapacitetsstyrning.
- Verksamhetssystemet FVIS.
- Arbetet med att styra digitala utvecklingsprojekt.
- Engagemang i ledningen och verksamhetsdialoger.

Vår kommentar

Styrelsen konstaterade att regionens ekonomiska läge var besvärande. Vi instämmer i den bedömningen. Verksamhetens resultat förbättrades inte år 2019 jämfört med år 2018 trots planerade åtgärder och extra statliga pengar.

Styrelsens analys om varför regionens verksamheter år efter år redovisade stora ekonomiska underskott och vilka åtgärder som krävdes för att vända denna utveckling var alltför översiktlig. Enligt fullmäktiges budget skulle verksamhetens kostnader år 2019 vara 260 miljoner kronor lägre än kostnaderna år 2018. Istället ökade kostnaderna med 223 miljoner kronor.

Bedömning av resultaten för verksamhetsmål

Regionstyrelsen bedömde i årsredovisningen 2019 att verksamheterna vid årets slut endast uppfyllde ett av fullmäktiges sex verksamhetsmål. Styrelsen utgick i sin bedömning från en sammanvägning av 30 nämndmål som styrelserna och nämnderna hade följt upp i sina årsrapporter. Av årsredovisningen framgår översiktligt vilka åtgärder som styrelser och nämnder vidtog under året för att nå fullmäktiges mål.

I tabellen nedan redovisar vi styrelsens bedömning av fullmäktiges mål. Av tabellen framgår även hur många nämndmål som styrelsen utgick från i sin bedömning.

Fullmäktiges mål	Antal nämndmål inom fullmäktiges målområde			Styrelsens bedömning av fullmäktiges mål
	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Inte uppfyllda	
Bättre och jämlik hälsa	2	1	1	Målet uppfylls delvis
God och jämlik vård ¹	2	3	1	Målet uppfylls delvis
Aktiv och innovativ samarbetspartner	1	3	1	Målet uppfylls delvis
Attraktiv arbetsgivare	1	5	0	Målet uppfylls delvis
Tydligt ledarskap för hållbar regional tillväxt	4	2	0	Målet uppfylls
Hållbar ekonomi	0	0	2	Målet uppfylls inte

Källa: Årsredovisning 2019

Styrelsen bedömde att 10 av de 30 nämndmålen var uppnådda, det vill säga 33 procent. Styrelsen bedömde att 14 mål delvis var uppnådda. 5 mål uppnåddes inte. 1 mål kunde styrelsen inte följa upp på grund av att mätningar saknades.

Av årsredovisningen framgick endast översiktligt hur styrelsen hade kommit fram till sina bedömningar av resultaten för övriga nämnder. Styrelsen kommenterade inte att det utifrån några av nämndernas årsrapporter var svårt att bedöma om resultaten var tillräckliga. Revisorernas grundläggande granskningar år 2019 visar att några av de övriga nämnderna hade svagt utvecklad målstyrning. Exempelvis saknade både patientnämnden och regionala utvecklingsnämnden mätbara mål.

¹ Ett nämndmål saknade mätningar för år 2019.

Styrelserna och nämndernas måluppfyllelse

I årsredovisningen redogjorde styrelsen i korthet för övriga nämnders årsrapporter. I redogörelsen fanns en sammanställning av nämndernas måluppfyllelse. Styrelsen gjorde inga egna bedömningar om de redovisade resultaten i årsrapporterna var tillräckliga. I tabellen har vi sammanställt styrelsernas och nämndernas bedömning av sina mål:

Styrelse och nämnd	Styrelsens/nämndens bedömning av målen		
	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Inte uppfyllda
Regionstyrelsen	1	4	2
Hälso- och sjukvårdsnämnden ²	1	3	3
Regionala utvecklingsnämnden	4	2	0
Folkhögskolestyrelsen	6	2	4
Patientnämnden	4	2	0
Kostnämnden i Lycksele	2	0	3
Måltidsnämnden i Skellefteå	2	0	0

Källa: Årsredovisning 2019

Vår kommentar

Resultaten var inte förenliga med fullmaktiges mål. Endast ett av fullmaktiges sex verksamhetsmål uppnåddes helt år 2019. Vi anser att regionstyrelsen på ett bättre sätt borde ha analyserat de svaga resultaten för verksamhetsmålen. Av årsredovisningen framgår exempelvis endast översiktligt vilka åtgärder som styrelser och nämnder vidtog under året för att åtgärda de svaga resultaten.

I vissa delar anser vi också att styrelsens redovisning av resultaten för de övriga nämnderna behöver utvecklas. Styrelsen bör kommentera om övriga nämnders redovisningar är bristfälliga. Styrelsen bör också göra självständiga bedömningar om nämndernas redovisade resultat är tillräckliga.

Bedömning av resultaten för uppdrag

I regionplanen för år 2019 riktade fullmäktige tolv uppdrag till styrelser och nämnder. I årsredovisningen följde regionstyrelsen upp uppdragen genom att redogöra för det arbete som hade genomförts under året. Styrelsen bedömde att elva av uppdragen var genomförda. Uppdraget till hälso- och sjukvårdsnämnden om att implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende vård och omsorg skulle slutföras under våren 2020.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen återskötterade fullmaktiges riktade uppdrag till styrelser och nämnder. Uppdragen var tydligare formulerade än tidigare år. Likt tidigare år bedömer vi dock att frånvärden av konkreta aktiviteter och etappmål för uppdragen medför att det är svårt att värdera om det arbete som styrelser och nämnder genomförde var tillräckligt. I regionplanen för år 2020 har fullmäktige inte beslutat om några riktade uppdrag till styrelser och nämnder.

² Hälso- och sjukvårdsnämnden saknade underlag för att följa upp ett mål

Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige har beslutat om tre finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I tabellen nedan redogör vi styrelsens bedömningar av resultaten för de finansiella målen:

Finansiellt mål 2019	Utfall	Styrelsens bedömning
Regionen ska ha ett positivt ekonomiskt resultat som uppgår till minst 1,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (Motsvarar 81 miljoner kronor).	225 miljoner kronor	Målet uppfylls
Regionens totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2019 vara finansierat till minst 40 procent.	48 procent	Målet uppfylls
Återinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning. Strategiska investeringar kan finansieras med lån, under förutsättning att soliditeten inte är lägre än 18 procent och det totala lånebeloppet inte överstiger 3000 miljoner kronor.	Reinvesteringar finansieras inte med extern upplåning. Soliditeten uppgår till 19,1 procent. Totala lånebeloppet uppgår till 2 600 miljoner kronor.	Målet uppfylls

Källa: Årsredovisning 2019

Styrelsen konstaterade att resultatmålet påverkades av förändringarna i den nya kommunala bokförings- och redovisningslagen. Från och med år 2019 innefattar resultatet både realiserade och orealiserade värdeförändringar i värdepapper. Regionens pensionsmedelsportfölj hade hög avkastning år 2019. Detta gjorde att årsresultatet blev positivt. Därmed hade regionen en finansiell ställning i enlighet med det resultatmål som fullmäktige satt upp.

Vår kommentar

Verksamheternas stora ekonomiska underskott och avvikelser inom målet "Hållbar ekonomi" samt avvikelser inom övriga verksamhetsmål bidrar till vår sammantagna bedömning att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Årsredovisningen saknar liksom tidigare år en samlad utvärdering av god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen bedömde att tre av tre finansiella mål var uppnådda. Vi gör samma bedömning. Målet om att ha ett positivt resultat som uppgår till minst 1,0 procent av skatter och generella statsbidrag uppnås dock tack vare en förändrad redovisningsprincip. Den nya värderingsprincipen leder till att de finansiella intäkterna ökar kraftigt när börsen utvecklas positivt. Det är därför mer rättvisande att använda verksamhetens resultat vid jämförelser med tidigare år.

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. För att överensstämja med kravet i kommunal bokförings- och redovisningslag ska årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. I årsredovisningen bedömer regionstyrelsen att de tre finansiella målen uppnåtts. Fullmäktige har också definierat ett verksamhetsmål med koppling till hållbar ekonomi. Styrelsen

gör bedömningen att detta mål inte uppnås. Styrelsen gör ingen samlad utvärdering av om fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning uppnåtts.

5. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2018

I tabellen nedan har vi sammanställt svar på frågan om styrelsen år 2019 vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning.

Rekommendationer 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar	Nej	Styrelsens analys av hur effekten av åtgärdsplaner skulle öka var alltför översiktlig. Det saknades en analys om varför regionens verksamheter år efter år redovisade stora ekonomiska underskott och vilka åtgärder som krävdes för att vända denna utveckling.
Verka för att alla styrelser och nämnder beslutar om mätbara och uppföljningsbara mål.	Nej	Grundläggande granskningar visar att några nämnder saknade mätbara mål.
Verka för att alla styrelser och nämnder har underlag så att de kan följa upp sina mål	Nej	Grundläggande granskningar visar att några nämnder inte hade tillfredsställande uppföljning av sina mål.
Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av måluppfyllelsen i årsredovisningen. Bedömningarna ska kunna verifieras med hjälp av att resultat redovisas i förhållande till mätbara mål. Redovisningen av måluppfyllelsen ska göras i relation till fullmäktiges mål.	Delvis	Redovisningen har förvisso utvecklats på så vis att samtliga styrelser och nämnder ingår i bedömningen av fullmäktiges mål. Vi bedömer dock att redovisningen behöver fortsätta utvecklas.
Gör bedömningar av i vilken grad samtliga styrelser och nämnder uppfyllt fullmäktiges övergripande mål.	Nej	Regionstyrelsen har inte bedömt om resultatet för styrelserna och nämnderna var tillräckligt.
Utveckla uppföljning av de uppdrag som fullmäktige lämnar till styrelser och nämnder. I styrningen av uppdragen saknas planer med uppföljningsbara mål och aktiviteter. I uppföljningen av uppdragen saknas avstämningar mot uppföljningsbara mål och aktiviteter.	Nej	Uppdragen är förvisso tydligare beskrivna, men det saknas planer med uppföljningsbara mål och aktiviteter. Det är svårt att bedöma om resultatet är tillräckligt.
Gör i årsredovisningen en värdering om målen för god ekonomisk hushållning är uppfyllda. En förutsättning för en sådan är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.	Nej	Årsredovisningen saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av om god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Säkerställ att det finns skriftliga rutiner för de olika stegen i arbetet med årsredovisningen. Skriftliga rutiner kan bidra till att det blir tydligare för chefer och medarbetare om vem som ska göra vad och hur de olika momenten ska utföras.	Ja	Regionstyrelsen beslutade om en uppföljningsplan för år 2019. Två styrdokument för verksamhetsplanering och uppföljning i regionens ledningssystem har också reviderats under hösten 2019.
Se över processen för arbetet med årsredovisningen. I ärendeberedningen ska styrelsen se till att väsentlig information inte faller bort. Av styrelsens protokoll måste det tydligt framgå vilken information som ingår i årsredovisningen.	Ja	Vi har för år 2019 inte noterat att väsentlig information av misstag fallit bort i beredningen inför regionstyrelsens beslut om årsredovisningen.

Vår kommentar

Regionstyrelsen vidtog inte tillräckliga åtgärder. Flera av iakttagelserna från 2018 års granskning kvarstår.

6. Sammanfattande bedömningar

Svar på revisionsfrågor

Vår sammantagna bedömning är att de redovisade resultaten för år 2019 inte var förenliga med fullmäktiges mål. Vi anser också att redovisningen kan förbättras. Framförallt behöver analyser och redogörelser av åtgärder utvecklas. Av årsredovisningen framgår inte varför vidtagna åtgärder inte var tillräckliga och vilka åtgärder som skulle ha krävts för att styrelser och nämnder skulle klara fullmäktiges mål. Nedan ger vi svar på våra underliggande revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelser och nämnder uppnått fullmäktiges övergripande mål?	NEJ	
Är redovisade resultat förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?	NEJ	Visserligen uppnås de finansiella målen. Baserat på verksamheternas stora underskott, avvikelser inom målet "Hållbar ekonomi" samt avvikelser inom övriga verksamhetsmål bedömer vi att resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.
Har regionstyrelsen i årsredovisningen bedömt resultatet för styrelserna och nämnderna i förhållande till fullmäktiges övergripande mål?	DELVIS	Regionstyrelsen bedömde sammantaget resultatet för alla styrelser och nämnder i förhållande till fullmäktiges mål. Regionstyrelsen gjorde dock inga bedömningar om resultaten för respektive styrelse och nämnd var tillräckliga.
Går det att verifiera regionstyrelsens bedömningar av måluppfyllelsen utifrån redovisningen i årsredovisningen?	DELVIS	Redovisningen utgår från en sammanvägning av de bedömningar som styrelser och nämnder lämnat till regionstyrelsen. I vissa delar kan redovisningen utvecklas. Styrelsen kommenterade inte att några av nämnderna saknade mätbara mål.
Är fullmäktiges uppdrag till styrelserna och nämnderna genomförda?	–	Styrelsen följde upp uppdragen utifrån en beskrivning av genomförda aktiviteter. Det saknas underlag i årsredovisningen för att bedöma om resultaten är tillräckliga.
Går det att verifiera regionstyrelsens bedömningar av att uppdragen är genomförda utifrån redovisningen i årsredovisningen?	NEJ	Se kommentar ovan.

Har regionstyrelsen vidtagit
tillräckliga åtgärder med
anledning av revisorernas
rekommendationer för år 2018?

lakttagelser från år 2018 kvarstår.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.

Umeå den 16 april 2020

Malin Hedlund
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Ingrid Lindberg
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten